

FRANCIJA PRED VAŽNIMI USTAVNI- MI SPREMENBAMI

Herriot je obljubil podporo
vladnemu programu za u-
stavne reforme, ki bi po-
večale moč premijerja, to-
da bo vodil boj proti dik-
taturi.

NANTES, Francija, 27. okt.—
Reforma francoske ustave je bi-
la danes za praktične svrhe za-
gotovljena in istotako nadaljeva
se sedanjega kabineta, stoječe-
ga na bazi "političnega premir-
ja", kateremu načeljuje ministri-
ski predsednik Gaston Doumer-
gue.

Edmond Herriot, vodja mogoč-
ne radikalno socialistične
stranke, je preprečil nevarnost
ohlajenja krize, ko je svojo
stranko pridobil še za nadaljno
podporo Doumergue-ovega ka-
bineta, toda to se mu je posre-
dilo šele potem, ko je podal o-
sno obljubo, da bo vodil boj
proti vsem takim vladnim spre-
membam, ki bi vodile v diktatu-
ro. (Herriotova stranka na-
vzira na svojemu radikalnem ime-
ni in v pravem pomenu besede
socialistična stranka, temveč je
predstavljala meščanskega li-
beralizma. Vodja prave social-
istične stranke v Francije je
L. Blum.—Op. ured.)

Kongres radikalne sociali-
stične stranke je z veliko več-
šinsko sklenil še nadalje podpirati
sedanjega kabinet, toda ker se je
obtem izjavil proti "diktatu-
ri", bo to najbrže dovedlo do
raznih kompromisov z ozirom
na ustavne reforme, ki jih za-
hteva Doumergue.

Ministrski predsednik zahte-
va, da se ustavo predela na tak
način, da bo razpolagal z več-
šinsko močmi, dočim so se radi-
kalni socialisti temu doslej u-
picali. V tekstu zadnjih 40 let
je francosko ustavo popra-
vilo samo trikrat.

Pričakuje se, da bosta obe
stranki parlamenta—poslanska
zbornica in senat—v kratkem
sklenili na skupno zasedanje v
Versaillesu, na katerem se bo
skreplo glede tih sprememb,
ki jih zahteva ministrski pred-
sednik.

Ustavne reforme, ki jih za-
hteva Doumergue, so: Prvič, da
se premierju olajša razpust par-
lamenta; drugič, da se poveča
njegov oblast nad drugimi ka-
binetnimi člani; tretjič, da se
parlamentu vzame pravico pred-
lagati denarne aropriacije in
da se to moč izroči vladi.

Sklicanje narodne zbornice za
obhajanje eksperimentalnih moči se
predvideva francoskemu narodu
kot odgovor Francije na grož-
nje diktatorskih vlad, zlasti
Nemčije, ki jo obkoljujejo.

Zahvala Čitalnice

Odbor Slov. Nar. Čitalnice,
6417 St. Clair Ave., se
iskreno zahvaljuje Slovenskemu
narodnemu združenju za
zahvalno in pevcem samostojne
prireditvi. Zahvaljuje se tu-
dij dramskemu društvu "Ivan
Cankar" za vzporeditev igre "Šti-
ni" na nedeljski večer, obtem se
pa opozarja čitalničarje in pri-
telje, da se udeležijo "Halo-
gram" plesa, katerega priredi
društvo "Ivan Cankar" v
srednji dvorani Slov. Nar. Do-
stava, na St. Clair Ave.

Učitelji zahtevajo svobodo govora v razre- dih; mir pod kapitalizmom je nemogoč

V soboto se je zaključilo v
Public avditoriju dvodnevno
zborovanje učiteljske zveze za
severovzhodni Ohio, kateremu
je prisostvovalo 15,000 učiteljev
in učiteljic. Pred zbranim učiteljs-
tvom je nastopilo mnogo
govornikov, ki so razmotrili
razne pereče probleme sedanje-
ga časa. Konvencija je odločno
nastopila za pravico svobodne-
ga govora v razredih ter ozi-
gala bizniške interese, ki se po-
sebnostno zadnji čas zelo trudijo, da
bi dali učiteljsstvu nagobčnike,
češ, da širijo radikalne in ne-
ameriške nauke med mladino.
Konvencija je tudi opozorila na
nevarnost, ki preti šolstvu ter
apelirala na javnost, da ne do-
voli, da bi se zapiralo šole in od-
jemalo rastočemu rodu priliko
do izobrazbe pod pretvezo, da
ni sredstev za vzdrževanje šol.

Pomemben govor je imel na
učiteljski konvenciji dr. Char-
les Clayton Morrison, urednik
revije "Christian Century".
"Svetoven mir je nemogoč," je
dejal dr. Morrison, dokler bo ob-
stojal kapitalizem. Vse vojne
imajo svoj izvor v gospodarski
konkurenci in pod obstoječim
sistemom je tudi vlada brez mo-
či in ne more kontrolirati vpra-
šanja vojne in mira. Vsaka dru-
gačna razlaga vojne je le mlate-
nje prazne slame, je izjavil dr.
Morrison. Potem je nadaljeval:

"Vojna grožnja bo visela nad
človeštvom toliko časa, dokler
bo naše ekonomsko življenje te-
meljilo na kapitalistični bazi ne-
kontrolirane konkurence, kate-
re edini motiv je neomejen pro-
fit. Razumni ljudje danes ne
morejo verjeti vladam, ko ob-
ljubljajo mir in razoroženje.
Fakt je, da stopamo v silno o-
boroževalno tekmo. Vse vlade
svoje na navezana na ekonomski

VLADA OBDAVČI MEZDE IN PLACE?

DENVER, 27. okt. — Burdett
G. Lewis, direktor American
Welfare Association, je danes
izjavil, da zvezna administraci-
ja pripravlja presenečenje za
vse delodajalce v obliki davka
na ves denar, ki se ga izplačuje
v mezdah in plačah. Lewis je
tozadevno dejal: "Z izjemo ne-
ke male skupine, je zelo malo
znanjo o načrtu za upeljavo te-
ga novega davka. Gre se za
tem, da se naloži 1 odstotek
davka na vse izplačane plače
in mezde. S tem bi se vladni
dohodki povišali letno za \$200-
000,000."

Izjava slov. dem. kluba

V sobotni številki A. D. je bi-
lo pisano, da je bil shod, kate-
rega je sklical councilman Wm.
J. Kennick, slabo obiskan, da
pa je bil politični shod, kate-
rega je sklical demokratska or-
ganizacija isti večer (za 21. in
23. wardo) "nabito poln." Slo-
venska javnost bi morala vedeti
kaj je resnica na tem. Resnica
je, da je bilo na Kennickovem
shodu skoro trikrat toliko ljudi
kot na shodu redne demokr-
atske stranke. Avditorij v Hodge
šoli je bil skoro prazen, na Ken-
nickovem shodu pa je bilo okrog
300 ljudi. Mr. Pirc, zakaj blu-
fate ljudi? — Odbor Slovenske-
ga demokratskega kluba.

Dodatek

Dodatno k zahvali Antona in
Anne Zele prijateljem in znan-
cem, ki so jima priredili prese-
nečenje, se še omenja Mr. in
Mrs. Lovrenc Pirs, katerima se
zahvaljujeta za sodelovanje.

sistem, katerega ne morejo kon-
trolirati. Naša resnična vlada
je nevidna. Ona stoji za vidno
politično vlado ter narekuje vsa
njena dejanja. Kolikor časa bo-
do narodi sveta pod kontrolo
gospodarskega sistema, ki pro-
ducira vojno po svojem lastnem
ustroju, toliko časa človeštvo ne
bo niti eno minuto varno pred
vojnimi grozotami."

Drug pomemben govornik
pred konvencijo je bil dr. Paul
H. Douglas, profesor ekonomije
na Čikaški univerzi, ki je obšir-
no govoril o potrebi konzumen-
tov, da se organizirajo za pro-
tekcijo proti profitarstvu. Izja-
vil je, da konzumenti se morajo
danes v prvi vrsti boriti za vlad-
no lastništvo javnih utilitet,
kot so plin, elektrika in telefon;
za vladno lastništvo železnic,
pod pogojem, da vlada ne plača
zanje več kot 10 milijard dolar-
jev, in izjavil je, da bi v vseh in-
dustrijah, ki so dosegle mono-
polistični štadij, morala imeti
vlada zastopstvo pri upravi.

"Mi danes zelo hitro stopamo
v sistem kapitalističnega sindi-
kalizma," je izjavil dr. Douglas.
"NRA je prinesla prisilno orga-
nizacijo lastnikov industrij, po-
tom katere se določa cene in o-
mejuje konkurenco. Poteškoča
je v tem, da svet še vedno domi-
nirajo oni, ki prodajajo, ne pa
konzumenti, vsled česar so bili
razni, pravilniki sestavljeni tako,
da koristijo industrijam, ne pa
ljudstvu."

Dr. Douglas je izjavil, da s
tem ne misli kritizirati Roose-
veltove administracije, ki je v
splošnem več storila za konzum-
mente, kot pa konzumenti sami.
Kar je danes potrebno, so moč-
ne organizacije konzumentov, ki
bodo neprestano na straži proti
neupravičenemu odiranju in na-
vijanju cen.

Mati ubita

V soboto zvečer je bila ubita
v avtomobilski koliziji Mrs.
Evelyn F. Lubline, stara 32 let,
ko se je s svojim možem in
šestletno hčerko v trucku pe-
ljela na neko zabavo. Nesreča
se je pripetila na E. 120 St. in
Benham Ave. Voznik drugega
avtomobila je bil prijet od po-
licije v svrhu izprašanja, ker
mož ubite ženske trdi, da ni
ustavil, ko je privozil iz strani-
ske ulice. S tem je število pro-
metnih žrtev v Clevelandu za
to leto naraslo na 192. Ob ča-
su nasreče je padel dež in cesta
je bila spolzka, kar je prispe-
valo h koliziji. Mož in hčerka
sta ostala nepoškodovana.

Izgubil odvetništvo

Max Lesnick, mlad odvetnik,
ki služi zapor v prisilni delav-
nici, ker se je dognalo, da je
dajal podkupnino pričam v več
kriminalnih slučajih, je v soboto
izgubil odvetniške pravice.
V enem slučaju je skušal pod-
kupiti državno pričo proti no-
toričnemu gancežu Alex Birn-
su.

Delavci o sodnikih

Clevelandska delavska fede-
racija svetuje delavcem, da pri-
hodnji tork porazijo dva o-
krajna sodnika, ki sta se izka-
zala sovražna unijskemu giba-
nju, in sicer George B. Harris
in Virgil J. Terrell. Prvi je re-
publikanec, drugi pa demokrat.

Dr. Zupnik izvoljen

Ze sedmič je bil te dni izvo-
ljen znani zobozdravnik dr. J.
V. Zupnik za načelnika komisi-
je, ki upravlja pokojninski fond
mestne policije in ognjegascev.

Filmski magnati v za- roti proti Sinclairju

Vodijo kampanje proti nje-
mu potom filmov. "Epic"
kandidat zahteva kongres-
no preiskavo.

LOS ANGELES, 28. okt. —
Upton Sinclair je prišel na dan
z obtožbo, da filmski magnati
vodijo odprto kampanjo proti
njegovi izvolitvi za governorja
Californije ter je danes zahte-
val tozadevno kongresno preis-
kavo. V telegramih na senator-
ja Walsha iz Massachusetts in
kongresmana Patmana iz Texa-
sa je Sinclair oba pozval, da po-
magata v preiskavi, brez ozira-
če bo on prihodnji tork izvo-
ljen ali poražen. Gre se načel-
no vprašanje, pravi Sinclair. V
telegramih, poslanih na Walsha
in Patmana, je rečeno:

"Tu se ne gre za vprašanje,
če se vi strinjate z menoj ali
mojo platformo. Če se dovoli
filmski industriji poraziti ne-
vredne kandidate, se jo lahko
rabi tudi za poraz dobrih kandi-
datov. Ako se jo lahko rabi za
vplivanje na volilce za pravično
stvar, se jo lahko rabi tudi za
vplivanje na volilce za krivično
stvar."

Sinclair pravi, da je uradno
glasilo filmske industrije v svo-
ji izdaji dne 26. oktobra objavi-
lo članek, v katerem so se film-
ski magnati odprto bahali, da
bodo potom propagande povzo-
čili njegov poraz na volišču.

Volilne prerokbe

V političnih krogih prevladuje
prepričanje, da bosta pri volit-
vah, ki se bodo vršile čez dober
teden dni, v Ohio najbrže zma-
gala demokrat Donahy, ki je
kandidat za zveznega senator-
ja, in republikanec Brown, ki
kandidira za governorja. Splo-
šen vtis je, da bi se moral jav-
ni sentiment znatno spremeniti
v zadnjem tednu, če bi hotela
prodrati republikanski sena-
tor Fess in pa demokratski kandi-
dat za governorja Davey.

Tatovi cvetlic

Naš poznani društveni dela-
vec Mr. J. F. Terbižan ima pri
svojem domu na 14707 Hale
Ave., krasen vrt in skupno s
soprogo sta vzgojila neke po-
sebno lepe dalije, ki rastejo do
osem čevljev visoko. Pretekli
teden pa je neki tat ponoči pri-
šel na vrt ter odnesel več cvet-
lic s koreninami vred. Mrs.
Terbižan je dala duška upravi-
čenemu ogorčenju nad vandal-
skim činom v dopisu, ki ga je
prijel dnevnik "Press."

JAVNI SHOD

V torek, 30. oktobra, se vr-
ši javni ljudski shod v spodnji
dvorani SND na St. Clairju.
Pričetek ob 8. uri zvečer. Na
temu shodu bo nastopilo več
delavskih govornikov, ki vam
bodo povedali marsikaj zanimi-
vega glede volitev in gospodar-
skega vprašanja današnje admi-
nistracije. Upamo, da se boste
udeležili tega shoda v polnem
številu, kajti to je edini shod, ki
bo prirejen v korist delavskemu
sloju. Vsi drugi shodi kapita-
lističnih strank niso nič druge-
ga kakor pesek v oči. Vse obju-
be na shodih, ki so jih vam že
dali in kar vam jih bodo dali,
bodo ostale le na papirju. Vse,
kar imamo od njih, je današnja
depresija, glad in pomanjkanje.
Vstopnina na shod je prosta. —
Odbor.

Problemi priseljenca

Pridobitev naturalizacije brez
prvega papirja

Vprašanje: Prišel sem v Zdu-
žene države pred l. 1900, ali ni-
sem nikdar postal ameriški dr-
žavljan. Nekdo mi je rekel, da
mi ni treba prvega papirja, mar-
več da zamorem dobiti drugi
papir takoj.

Odgovor: Ni tako. Morate
vzeti prvi papir kakor vsako
drugi. Edini, ki ne potrebujejo
prvega papirja, so žena ameri-
škega državljana in po najno-
vejšem zakonu, mož ameriške
žene, ako se je ta mož oženil po
24. maju 1934. Kar Vi ne po-
trebujete; in to je bržkone vzrok
napačnega nasveta — spriče-
valo o prihodu (Certificate of
arrival). Oni, namreč, ki so
prišli v Združene države pred
dne 29. junija 1906, ne potre-
bujejo tega spričevala. Zado-
stuje da dokažejo, da so v tej
zemlji vsaj od tega datuma na-
prej. Zato tudi jim ni treba
plačati pristojbino \$2.50 za spriče-
valo o prihodu. Ali prvi pa-
pir potrebujejo vendarle.

Državljanstvo tujerodnih otrok
Vprašanje: Ali je res, da ako
mati postane ameriška držav-
ljanka, so njeni tujerodni otro-
ci tudi ameriški državljanji, če-
tudi oče ni državljan? Jaz sem
postala ameriška državljanica
pred dvema letoma, ali moj mož
je še vedno inozemec. Imam
dva otoka pod 21. letom staro-
sti. Ali sta državljanca?

Odgovor: Od 24. maja 1934
naprej zamore tujerodni otrok
dobiti ameriško državljanstvo
po materi, ali Vaši otroci ne
morejo, ker ste postala držav-
ljanka pred dnem 24. maja
1934. Novi zakon velja, da le,
ako je mati postala državljan-
ka po 24. maja 1934, le tedaj
zamore prenesti svoje držav-
ljanstvo na otroke.

Prvi papir za inozemskega mo-
ža Amerikance

Vprašanje: Slišal sem, da
mož, ki se je poročil z ameriško
državljanjo, zamore sedaj po-
stati drjavljan brez prvega pa-
pirja in to po triletnem bivanju
v Združenih državah. Ali je to
res? Ako je temu tako, bo to
dobro zame, ker sem se začet-
kom leta poročil s turodno A-
merikanko.

Odgovor: Res je, da je bil
naturalizacijski zakon spreme-
njen, ali ne Vam v korist. Le
oni, ki se je poročil z ameriško
državljanjo po dnevu 24. maja
1934 oziroma oni, katerega že-
na je postala ameriška držav-
ljanka po tem datumu, zživa
zgoraj omenjeno pravico.

Vprašanje: Sem ameriški dr-
žavljan. Pred pol leta sem se
poročil z inozemko. V novem-
bru bo leto dni, odkar je ona v
Združenih državah in je bil na-
men zaprositi tedaj za držav-
ljanstvo. Nekdo pa nam je re-
(Dolje na 2. str.)

ZAMOREC LINČAN

MARIANNA, Fla., 27. okt. —
Danes je tu druhal linčala 23-
letnega zamorca Claude Neal-a,
ki je bajje priznal, da je umoril
23-letno farmersko dekle Lola
Caniday. Governor je sedaj
poslal sem vojaštvo, ker obsto-
ji nevarnost, da pride od resnih
plemenskih bojev.

Mr. Mravlje bolan

Bolan se nahaja na svojem
domu dobro poznani rojak An-
ton Mravlje, 15021 Thames
Ave., ki je član društva Vipav-
ski Raj, št. 312 SNPJ. Prija-
telji so vabljeni, da ga obiščejo,
mi mu pa želimo, da bi kmalu
okrevl.

Delavci pri A & P verižni kompaniji na stavki

Klerki, mesarski delavci in peki zahtevajo
"zaprto delavnico." Kompanijski bluff:
pravi, da bo za vselej zaprla vse trgo-
vine v Clevelandu.

Unijsko organizirani usluž-
benci pri Great Atlantic and Pa-
cific Tea Co., ki je ena največ-
jih verižnih trgovin v Ameriki,
in ki samo v Clevelandu in pred-
mestjih obratuje 428 živiliških
prodajal, so v petek zvečer šli
na stavko. Glavna pritožba u-
nijskih delavcev je, da kompa-
nija nesramno krši NRA oziro-
ma klavzulo 7—A ki daje delav-
cem pravico do svobodne orga-
nizacije in da se je z grožnjami
zaviralo unijsko organiziranje
delavcev. Mnogo delavcev je bi-
lo odslovljenih, ker so postali
člani unije. In kar je pri celi
stvari najlepše, je to, da je ba
A. and P. bila med prvimi veli-
kimi bizniškimi organizacijami,
ki so obljubile predsedniku Roo-
seveltu, da bodo poslovale v
smislu NRA.

Stavko proti verižni kompa-
niji so odredile tri unije, in si-
cer: unija klerkov in poslovo-
dij, unija mesarskih delavcev in u-
nija pekov. V kampanji, da se
verižno kompanijo prisili k pri-
znanju unije, pa je sedem razli-
čnih unij, ki so članice Clevelan-
dske delavske federacije. Za do-
sega tega so unije najprej pri-
čele s piketiranjem kompanij-
skih skladišč ter so že pred več
dnevi ustavili dostavljanje žive-
ža v kompanijske trgovine.

Predsednik verižne kompani-
je George L. Hartford je v so-
boto zvečer odredil, da se je
vsem 2,200 uslužbencem kom-
panije izplačalo vse mezde, na-
kar se jih je formalno odslovilo.
Hartford je izjavil, da kompa-
nija pod takimi razmerami ne
more poslovati in da bo za ved-
no zaprla vse prodajalne v Cle-
velandu. Kompanija tudi trdi,
da mestna policija ne nudi za-
dostne protekcije njenim "lojal-
nim uslužbencem". Grožnja
kompanije, češ, da bo za vselej
zaprla svoje trgovine, ni seveda
druga kot bluff, s katerim
hoče delavce prestrašiti, da bi
se podali ter vrnili na delo pora-
ženi.

Herman Neff, predsednik Cle-
veland trgovske zbornice in
George McGinn, predsednik
Cleveland Railway Co. sta v so-
boto apelirala na župana Davi-
sa, da v sporu med kompanijo
in uslužbenci posreduje. Župan
je nato pozval obe sporni stran-
ki, da pričneta s pogajanjem. Če
pa bo s tem kaj doseženo, je
dvomljivo, kajti kompanija tr-
dovratno trdi, da ona sploh ne
ve za noben spor, da so njeni u-
službenci zadovoljni in da so za
vse "trubel" odgovorni le "zu-
nanji unijski agitatorji."

Danes zjutraj se poroča, da
se je sinoči v News avditoriju
zbralo 700 neunijskih kompa-
nijskih poslovo-
dij in klerkov, ki
so sestavili peticijo na župana
Davisa, naj posreduje, da se bo-
do zopet lahko vrnili na delo,
češ, da so le žrtve "krivičnih o-
kolščin." To zborovanje očitno
ni zastopalo niti ene tretjine
vseh kompanijskih uslužbencev.
Župan Davis je imel včeraj
razgovor s kompanijskim pred-
sednikom Hartfordom, na kate-
rega je nagovarjal, da preklic-
odredbo za zaprtje prodajal.
Uradniki vseh sedem unij pa so

sinoči ponovno izjavili, da so
jih skušnje zadnjega leta izuči-
le, da dokler kompanija ne pri-
zna zaprte delavnice, to se pra-
vi, da bo uposlejvala samo u-
nijske uslužbence, toliko časa ni
misli, da bo z uslužbenci po-
šteno postopala ter upoštevala
določbe NRA.

Med tem pa je prišlo sporo-
čilo, da bodo danes zastavljali
mesarski delavci v A. and P.
prodajalnih v Milwaukeeju.
Obenem se poroča, da bo lokal-
na unija mesarskih delavcev za-
htevala stavko proti vsem pro-
dajalnam te kompanije širom
države Ohio, ako se spor do ne-
delje ne izravna. Vprašanje dr-
žavnega štrajka bo predloženo
unijski konvenciji, ki se v so-
boto otvori v Columbusu. Wil-
liam Green, predsednik A. F. of
L., h kateri spadajo stavkarji,
se je sinoči iz New Yorka vrnil
v Washington ter bo takoj za-
čel preiskovati clevelandski po-
ložaj. Poroča se tudi, da bodo
v položaj posegli zastopniki de-
lavskega departmeta v Wash-
ingtonu.

Great Atlantic and Pacific
Co. kontrolira različne kompa-
nije, ki obratujejo 15,000 groce-
rijskih prodajal in 35 različnih
državah ter dveh kanadskih
provincah. Število njenih proda-
jal se je od 1925 povečalo za
4,000. Verižna kompanija lastu-
je 62 skladišč po večjih mestih,
razen tega pa lastuje tudi 32
pekarn, v katerih se speče 150-
000 funtov kruha na uro. V A-
laski ima šest delavnic za kon-
serviranje rib, v katerih se let-
no konservira 350,000 zabojev
rib. Lastuje tudi pet drugih ži-
vilskih tovarn, dve veliki tovar-
ni za izdelovanje sira, dve pral-
nici in lastujejo tudi veliko tis-
karno. Število njenih uslužben-
cev znaša 90,000. V Clevelandu
obratuje A. and P. že nad 50 let.
Glavni stan kompanije se na-
haja v Baltimore.

Seja brezposelnih

Jutri ob 2. uri popoldne se vr-
ši seja kluba brezposelnih v S.
N. Domu, na St. Clair Ave., v
dvorani št. 1, novo poslopje.
Članstvo je javljeno, da se seja
udeležijo polnoštevilno. Vabljeni
so pa tudi drugi, ki še niso v
tej organizaciji, neglede, če so
zaposleni da pristopijo v organi-
zacijo, da se bomo z večjo moč-
jo borili proti krivicam, ki se
nam gode pod današnjim siste-
mom. Potegovati se moramo
za boljšo relifno pomoč, za brez-
poselno zavarovalnino, za sta-
rostno pokojnino itd. Slišali
boste tudi poročilo upravnega
odбора in ukrepalo se bo o dru-
gih važnih zadevah. — Odbor.

Novorojenka umrla

V soboto se je teta štokrlja
zglasila pri družini Mr. in Mrs.
Intihar, 1056 E. 69 St. in pusti-
la je hčerka Frances, ki pa je že
po treh urah umrla. Poleg star-
šev žalujeta za njo bratec in se-
strica. Pogreb se vrši danes
popoldne pod oskrbo pogrebne-
ga zavoda Jos. *ele in Sinovi.
Naše sožalje!

Slenilne bombe

(Dalje prihodnjić)

(Dalje v 6. koloni)

Slovenska Svobodomiselná Podporná Zveza

Ustanovljena 1908

Inkorporirana, 1909

GLAVNI URAD: 255 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS
Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kwartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 255 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kuhel, blagajnik, 255 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mausar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Fugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:

Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:

"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma in stvari, tiče se organizacije, se naj pošlje na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blagajnika. Priporočeno poslovanje upravnega odbora se naj naslavlja na predsednika nadzornega odbora, priporočeno poslovanje na predsednika porotnega odbora. Stvari tiče se upravnega odbora in upravnega odbora, se naj pošlje naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Nasveti za hišo in dom

Gospodinja je duša hiše.

Vsa biti bi morala. Samo ona je tista, ki mora gledati, da je pri hiši vse v redu, da je razmerje med njo in možem, kakor je treba, osnovano na ljubezni in dobroti, da žive v harmoniji in spoštovanju, da se med seboj, da ni zavisti med njimi, da se ne pregovarjajo in mrzijo. Ona je tista, ki mora dati vsem domačim lep vzgled na vse strani, a ni zadovoljna, da je ona sama prijazna in ljubezna z vsemi, gledati mora tudi, da so tudi vsi domači vljudni in prijazni drug z drugim in prav tako tudi s posli, če so pri hiši.

Ena najlepših čednosti gospodinje je, če se zna brzditi. Gospodinja, ki se ne zna krotiti, morda zagreši različne krivice, lagovor, da je nervozna, ni kaj prida in ne sme veljati. Tudi slaba volja marsikaj pokvari v hiši, zato naj se gospodinja kolikor mogoče premaguje. Če se gospodinja kisló drži, tudi družina ne more biti dobre volje. Anglički pisatelj Thackeray je dobro povedal: "Svet je ogledalo, v katerem zagleda vsakdo svoj obraz. Kdor pogleda vanj s kislím obrazom, vidi v njem kisel obraz, in kdor se vanj za smeje, zagleda v njem veselje." Berlinski zdravnik Hufeland pa je rekel: "Nobena ne tako zelo ne ospe cvetja življenja kakor grda razvada slabe volje."

Ne zbiraj navlake

Jesensko pospravljanje je v podstrešju hitro od rok, le s podstrešjem so skrbi. Mislim da ni na svetu nič več gospodinje, ki vse v takem redu, kakor bi morala biti. Stanovanja so vse bolj tesna, in vse, kar je morda se bo še kdaj porabilo, morda pa bo tam obležalo — do napovedi. Naposled se na ta način nabere vse polno navlake, toliko, da je niti pregledati ni več mogoče.

Kaj-ko bi jo enkrat dodobra premetali? Verjemite mi, da je kar nekaj najmanj polovico take potrebovali. Gotovo pa je vmes precej reči, ki bi utegnile priti siromakom. Saj je reči, in radi pošljejo svoje stvari po robo, ki je vi več ne potrebuje. Stara obleka, stari čevlji, stari kosi blaga, vse pride siromakom. Izpraznite in premečite svoje podstrežje. Oddajte reči, ki jih ne potrebujete več. S tem boste pridobili novega pro-

stora na podstrešju in brez vsake posebne žrtve pomagali o nim, ki so pomoči potrebni. Obenem pa je tudi hiša varnejša pred ognjem. Saj v mestih varnostni organi večkrat preiskujejo hiše, če so v takem stanju, da so kolikor toliko varne pred ognjem.

Madeži od sveče na pohištvo
Na lesenem pohištvo ne sme mo z nožem strgati madežev od sveče, ker s tem kaj hitro pokvarimo polituro. Brez težave jih odstranimo s cunjico, ki smo jo namočili v olje.

Da se porcelanasta posoda na okraši

Da se nam pri pomivanju ne razbije porcelanasta posoda, položimo v skledo, kjer se posoda odteka, večkrat preganjeno cunjico. Z njo omilimo udarce. Tako ne bo več obtočene posode in odbitih ročev. Potem to cunjico oplaknemo v čisti vodi in posušimo.

Kako se hrani premog in elektriko

Dosti premoga prihranimo, če ga v peči ne polagamo na žerjavico, ampak pred njo. V sedanjih časih je treba tudi z elektriko varčevati. Toda kako? Vse žarnice ki so odveč, odvij. Samo tam, kjer delaš, bodisi ročna dela ali šivanje na stroj in podobno, imej večjo. Da ne smeš pozabiti utrniti luči, kadar je ne potrebuješ, je seveda samo ob sebi umevno, če hočeš varčevati.

Po čem spoznamo dobro čokolado.

V res dobri čokoladi mora biti dovolj kakava. To pa spoznamo po tem, če se površina čokolade lepo sveti in je mastna. Tudi če jo prelomimo, mora biti čokolada temnokostanjeve barve. Če pa je čokolada ponarejena z moko, je njena površina suha, hrupava in brez pravega sijaja.

Količina kvasa za pecivo

Za testo za kolače, ki bodo imeli dosti nadeva, je treba vzeti eno tretjino več kvasa za isto količino moke, kot pa za testo za navadni kruh. Uspeh bo veliko izdatnejši, če se navadiš vzeti pravo količino kvasa za pecivo.

Nasoljene ribe postanejo sveže
Nasoljene ribe bodo prav take kakor sveže, če jih položiš za nekaj ur v mleko, pred uporabo.

Proti videzu utrujenosti

Pritiski konce prstov trdo na sence, zapri oči trdno, kar jih moreš, in jih počasi odpi. Pred to utrjevalno vajo, ki jo moraš petnajstkrat zaporedoma ponoviti, si obraz dobro namasti z oljem ali pa s kremo.

Abdel Krim pride iz "zlate kletke"

Reunion, otok francoskih
pregnanec

V Indijskem oceanu leži v bližini adagaskarja otok Reunion. To je le majhen del ogromnega francoskega kolonialnega posestva, ki je pa sicer zelo znan. Na ta otok namreč izganjajo Francozi uporne glavarje, ki se v kolonijah niso hoteli vdati francoskemu prodiranju. Toda na Reunionu je lepo, tako lepo, da bi človeka skoraj prijel želja, da bi se dal tja izgnati. Seveda bi se to moralo zgoditi pod istimi pogoji, to se pravi, Francija bi morala tudi prostovoljnemu izgancu plačevati tako lepe zneske na račun nezasluzene pokojnine. Tam sicer ni svobode, toda svobode je danes tudi drugod po svetu prav malo. Da, to deželo, to je, nazivajo radi njene lepote in radi njene zdravavega podnebja "zlató kletko."

Bivša kraljica poročena z
orožnikom

Glavno mesto tega otoka je Saint-Denis, kjer imaš gledališče, kinematografe, kavarne, trgovine, skratka vse, kar poželijo tvoje srce v velikem mestu. Ljudem, ki so dolga leta bili navedeni samo opazovati, drugim je seveda tudi ta zlató dežela samo zlató kletka. Marsikdo izmed teh pregnancev se je že tako udomačil, da ne pogrša mnogo svoje domovine. Mnogi so tu napravili celo karijero. Drugi so se vdali svoji usodi. Nekdanja kraljica Ranavalona se je kmalu sprijaznila s trpkó resničnostjo, ko je morala zapustiti svoj prestol. Tu se je poročila z nekim orožnikom! Pravijo celo, da je to zelo srečen zakon. Bivši kraljici ne manjka denarja, francoska vlada ji plačuje 6000 fankov na mesec.

Tudi princezinja Mahimba je morala pozabiti na svoje kraljestvo Moheli in se zadovoljiti z življenjem v nunskem samostanu. Tu najdeš tudi bivšega sultanana Sait-Alija, ki je Francozom dolgo časa belil lase. Nekleaga dne ga je francoski poveljnik francoske mornarice povabil na krov — tako pripovedujejo — in francoska križarka je z njim odplula proti Reunionu. Razočaranemu sultanu so pozneje podelili red častne legije, da bi ga tako potolažili. Tudi anamski cesar živi tu s svojimi sinovi. To je bil krut vladar, ki je dajal pobijati svoje državljane kakor pse. Zdaj dela pokoro v Reunionu. Pravijo, da se zdaj mora zadovoljiti s tem, da pretepa — svojo lastno ženo. Njegov sin je pa pesnik, izvrsten jezdec in radiospecialist. Postal je koristen član reunion-ske družbe. Otroci pregnancev se kmalu sprijaznijo s svojo novo usodo. V otroški duši je še mnogo prostora za nove vtise, ki jih kar vsrka vase, in stari naglo pojemajo.

Otroci glasovitega maroškega glavarja Abdel Krima, ki tudi živi na Reunionu, posebno tisti, ki so se rodili šele tu na otoku, prav nič ne tožijo o svoji usodi.

Abdel-Krim je pripeljal s seboj 4 otroke, druga dva sta se rodila na Reunionu. Pred 8 leti se je že vse to zgodilo in danes bi nihče več ne govoril o Abdel-Krimu, ako bi se ne bila raznesla vest, da bo francoska vlada pomilostila Abdel Krima, ki se bo lahko preselil na Francosko. Abdel Krimu se na Reunionu ne godi slabo. S svojo družino in svojo služničadjo — vsega skupaj 30 ljudi — živi v vili "Castel fleuri," ki jo straži francoski častnik. Ta straža je bolj radi lepšega. V začetku je bil Abdel-Krim pod strogim nadzorstvom. Hoteli so ga povsem odrezati od sveta. Zdaj, ko se je vse to zgodilo, se Abdel-Krim giblje na svojem gradu bolj prostó. V njegov grad nima dostopa nikdo, razen članov njegove "hiše." Vila je obdana z vrtovi in polji. Tudi, če bi hotel Abdel-Krim zbežati, ne more. Kako naj pregnanec zbeži s tega otoka? Tudi sicer ni v njem tiste borbenosti, ki bi bila za to potrebna. Kmalu mu bo 50 let. Zdi se, da so mu zdaj prva skrb njegovi otroci. Privolil je, da jih vzgoji čisto evropsko. V resnici se ti tudi evropsko nosijo, medtem ko je on tudi na zunaj ostal zvest svoji domovini. O njem poročajo tudi, da se je v zadnjih letih naučil francosčine in da se zanima za znanstvena in tehnična vprašanja.

POL KROMPIR, POL PARADIZNIK.

Po 10letnih poskusih je uspešno nekemu vrtnarju v Massachusettsu vzgojiti baje rastlino, ki daje ob koreninah krompir, ob steblih pa paradiznike. Mož je opazil, da so krompirjeve korenine močnejše nego paradiznikove in si je mislil, da bi kombinacija obeh rastlin dala boljše paradiznike.

Rastlina v sedanji obliki je to domnevo v resnici potrdila, ona ne daje samo zdravavega krompirja, temveč doseže s svojo pridelano paradiznikovo rastlino 9 čevljev v višino in daje veliko več sadu nego normalno. Vrtinar skuša sedaj odpraviti še nekatere napake svojega poskusa, med katere spada n. pr. to, da cepljena stebila rada ovenejo.

V najem

se odda stanovanje s 5 sobami na 1364 E. 53 St., spodaj. Poizve se na 1360 E. 53 St. Odda se tudi opremljeno sobo fantu, dekletu ali poročencu paru brez otrok, na 40 E. 217 St.

PAIN-EXPELLER
Zoper vse bolečine mišic
zahtevajte svetovnoslavni
ANCHOR
PAIN-EXPELLER
Pain-Expeller vedno prežene bolečine
KILLS PAIN

Rabite vašo hranilno knjižico za

PREMOG

Samo za omejen čas bomo pripeljali vsakovrstni premog za vloge na INTERNATIONAL posojilnici. Pustite vaše naročilo za premog na banki. Dober premog oskrbljen z "Hot Vapor." — Nič prahu. Naročila se sprejme v slovenščini.

THE COOK COAL & SUPPLY CO.

23776 ST. CLAIR AVE.

KENmore 4788

KENmore 4785

Društveni KOLEDAR

OCTOBER

31. oktobra sredo — "Hallow-
een" ples dramskega društva
"Ivan Cankar" v S. N. Domu.

NOVEMBER

3. novembra sobota. — Društvo
"Danica" št. 11 SDZ, plesna
veselica v spodnji dvorani S.
N. Doma.

3. novembra, sobota — Društvo
"Zavedni Sosedje" št. 158 S.
N. P. J. in društvo "Progre-
sives" št. 641 SNPJ proslavi-
ta 30. letnico Jednote v Slov.
Društvenem Domu, Recher
Avenue.

3. novembra, sobota — Ples dru-
štva "Commodores" št. 742
S. N. P. J. v Sachsenheim
dvorani, 7001 Denison Ave.

3. novembra sobota — Address-
ograph and Multigraph U-
nion ples v obeh dvoranah
Slov. Del. Doma, na Waterloo
Road.

4. novembra, nedelja — Pevski
zbor "Delavec" priredi opero-
to v Slov. Del. Domu na Wa-
terloo Rd.

4. novembra nedelja. — S. D.
K. "Iskra" priredi popoldne ig-
ro, zvečer pa ples v Sloven-
skem Narodnem Domu, St.
Clair Ave.

4. novembra, nedelja — Pevsko
društvo "Ilirija" priredi kon-
cert z velikim programom v
Slov. Domu, na Holmes Ave.

9. novembra, petek — Nagel's
orkester, ples v auditoriju S.
D. Doma, na Waterloo Rd.

10. novembra, sobota — Društ-
vo Glas Clevelandskih Delav-
cev št. 9 S. D. Z. priredi ples-
no veselico v S. N. Domu.

10. novembra sobota — Ljub-
ljanski klub priredi veselico v
Slov. Dr. Domu, Recher Ave.

10. novembra, sobota — Ženski
odsek S. D. Doma priredi za-
bavni večer, na Waterloo Rd.

11. novembra, nedelja — Koncert
pevskega društva "Soča" v S.
D. Domu, na Holmes Ave.

11. novembra nedelja — Opero
priredi Samostojni pevski zb.
"Zarja" v Slov. Nar. Domu.

11. novembra, nedelja — Dram-
sko društvo "Anton Verovšek"
vprizori igro v Slov. Del.
Domu, Waterloo Rd.

17. novembra sobota — Društvo
"Orel", ples v spodnji dvorani
Slov. Nar. Doma.

17. novembra, sobota — Ples
Hippler Guards v Slov. Del.
Domu, Waterloo Road.

18. novembra nedelja. — Dru-
štvo "Spartans" št. 198 S. S.
P. Z. program in ples v spod-
nji dvorani Slov. Nar. Doma.

18. novembra nedelja. — Dru-
štvo "Cvet" priredi opereto v
Slov. Del. Dvorani, E. 109 St.
in Prince Ave.

18. novembra nedelja — Pro-
slava 10-letnice društva "Ve-
lebit" št. 544 SNPJ v Sach-
senheim dvorani, na Denison
Ave.

18. novembra nedelja — Pevsko
društvo "Adrija" priredi igro
in koncert v Slov. Društve-
nem Domu, na Recher Ave.

24. novembra sobota — Društvo
"Comrades" št. 566 SNPJ—
ples v spodnji dvorani Slov.
Nar. Doma.

24. novembra, sobota — Plesno
veselico priredi društvo "Ju-
tarnja Zora" št. 337 H. B. Z.
v Slov. Društvenem Domu na
Recher Ave.

24. novembra, sobota — Dru-
štvo sv. Janeza Krstnika št.
71 S. S. K. J. priredi plesno
veselico v Slov. Domu na Hol-
mes Ave.

24. novembra, sobota — Sloven-
ski demokratiški klub priredi
ples v SDD, Waterloo Rd.

25. novembra, nedelja — S. Z.
Z. št. 14 priredi veselico v S.
D. D. na Recher Ave. ob 7.
obletnici.

25. novembra, nedelja. — Jugo-

slovanski Vojni Veterani,
predstava v avditoriju Slov.
Nar. Doma.

25. novembra, nedelja — Društvo
"Zvon" obhaja 20 letnico v S.
N. Domu, na 80 cestí

25. novembra nedelja—Društvo
"V Boj" št. 53 SNPJ priredi
ples v S. D. D. na Waterloo
Road

28. novembra sredo — Društvo
"Napredek" zabava v Slov.
Društvenem Domu, na Re-
cher Ave.

28. novembra, sredo — Dramsko
društvo "Anton Verovšek"
priredi zabavni večer v Slov.
Del. Domu, na Waterloo Rd.

28. novembra, sredo — Društvo
sv. Jožefa št. 169 KSKJ pri-
redi zabavni večer v Slov. Do-
mu na Holmes Ave.

29. novembra, četrtek. — Pev-
ski Zbor "Zarja" odsek Soc.
Kluba št. 27. koncert v avdi-
toriju Slov. Nar. Doma.

DECEMBER

1. decembra sobota. — Pevsko
društvo "Lira", ples v spodnji
dvorani Slov. Nar. Doma.

1. decembra sobota — Društvo
"Nanos" št. 264 S. N. P. J.
priredi plesno veselico v Sach-
senheim dvorani, 7001 Deni-
son Ave.

1. decembra sobota — Ples pri-
redi društvo "Združeni brat-
je" št. 26 S. S. P. Z. v S. D.
Domu na Waterloo Rd.

2. decembra nedelja. — Društvo
"Pioneers" HBZ, ples v avdi-
toriju SND.

2. decembra, nedelja — Gospo-
dinjski klub "Na Jutrovem"
S. D. D. ima prireditev v Slov.
Del. Dvorani.

2. decembra, nedelja — Klub
Oreski prireditev in ples v S.
D. Domu, na Waterloo Rd.

7. decembra, petek — Local Fe-
deration of NYCRR Union,
ples v S. D. Domu, Waterloo
Road.

8. decembra, sobota. — Hi-Step-
pers Club, ples v spodnji dvo-
rani SND.

9. decembra, nedelja — Dram-
sko društvo "Anton Verov-
šek" priredi igro v S. D. D.

9. decembra nedelja. — Blane
Donau, koncert v avditoriju
Slov. Nar. Doma.

15. decembra sobota — Rous-
tabouts Club. Ples v spodnji
dvorani SND.

23. decembra, nedelja — Soci-
jalistični klub št. 49 JSZ, pri-
reditev v SDD, Waterloo Rd.

24. decembra ponedeljek. — S.
Mlad. Šola SND, Božičnica v
avditoriju SND.

29. decembra sobota — Dru-
štvo "Vipavski Raj" št. 312
priredi plesno veselico v Slo-
venskem Domu na Holmes
Avenue.

29. decembra sobota — Društvo
Na Jutrovem št. 477 S. N. P.
J. ima plesno veselico v Slov.
Del. Dvorani.

30. decembra nedelja. — Dram-
sko društvo "Abrašević" —
Predstava v avditoriju Slov.
Nar. Doma.

30. decembra, nedelja — St.
Clair Rifle and Hunting Club,
srijakova večerja v S. D. D.
Waterloo Rd.

31. decembra ponedeljek — Silve-
strov večer priredi pevsko dru-
štvo "Soča" v Slov. Domu na
Holmes Ave.

31. decembra ponedeljek — Pey-
sko društvo "Jadran" priredi
Silvestrov večer v Slovenskem
Delayskem Domu, Waterloo
Road.

JANUARY 1935

1. januarja, torek — Koncert
priredi Slov. šola in mladinski
zbor v Slov. Del. Domu, Wa-
terloo Rd.

5. januarja sobota — Društvo
Napredne Slovenke št. 137 S.
N. P. J. ples v spodnji dvora-
ni Slov. Nar. Doma.

6. januarja nedelja — St. Vitus
Mothers' Club. Prireditev v
avditoriju SND.

12. januarja, sobota. — Inter-
lodge, ples v spodnji dvorani
Slov. Nar. Doma.

13. januarja nedelja — Pevski
zbor "Delavec" priredi kon-
cert v Slov. Del. Dvorani,
Prince Ave.

13. januarja nedelja — Društvo
"Waterloo Grove" W. C. pri-
redi ples v S. D. Domu, na
Waterloo Rd.

19. januarja sobota—Predpust-
ni ples dramskega društva "I-
van Cankar" v S. N. Domu.

26. januarja sobota. — Društvo
Sv. Janeza Krstnika št. 37 K.
S. K. J. ples v spodnji dvora-
ni SND.

26. januarja, sobota — Združe-
ne Slovenke št. 23 SDZ pri-
redijo maskeradni ples v SDD
Waterloo Rd.

27. januarja, nedelja — Pred-
stava v auditoriju S. N. D.
dramskega društva "Ivan
Cankar."

27. januarja, nedelja — Slov.
Borštarnji priredijo koncert
in ples v Slov. Del. Domu, na
Waterloo Road.

FEBRUARY

2. februarja sobota —Samostoj-
na "Zarja", ples v spodnji
dvorani SND.

3. februarja nedelja — Dramsko
društvo "Abrašević", predsta-
va v auditoriju SND.

9. februarja sobota. — Društvo
"Spartans" št. 198 S. S. P. Z.
ples v spodnji dvorani Slov.
Nar. Doma.

10. februarja, nedelja — Work-
man Sick Benefit Society, —
Koncert v avditoriju Slov.
Nar. Doma.

Pustna nedelja — Društvo "Wa-
terloo Grove" št. 110 WC pri-
redi ples v SDD, na Waterloo
Road.

Pustni Torek — Ženski Odsek
S. D. D. maskeradni ples, na
Waterloo Rd.

16. februarja, sobota. — Maske-
radni ples v S. N. Domu, pri-
redi dramsko društvo "Ivan
Cankar"

17. februarja nedelja — Sloven-
ski Sokol, javna telovadba v
avditoriju SND.

23. februarja sobota — Društvo
France Prešeren št. 17 SDZ,
plesna veselica v spodnji dvo-
rani SND.

24. februarja, nedelja — Društ-
vo "Lipa" št. 129 SNPJ ob-
haja skupno z društvom Cle-
veland št. 126 SNPJ 25-letni-
co društvenega obstanda, v S.
N. Domu, na St. Clair Ave. in
sicer z banketom.

MARC

2. marca sobota — Orel Club,
ples v spodnji dvorani Slov.
Nar. Doma.

Ljubezen in dolžnost

SPISAL PAUL ACKER

Iz francoščine prevel J. Kotnik

Avto jo je pripeljal v ulico Svetega Antona. Pomislila je na svoje. Dobro se je zavedala, zakaj ji je oče dovolil oditi. Gotovo je menil, da je to samo njena muha, da dela kar tjevidan, kar pa je bilo v resnici jedro njene duše in njenih misli. Skušal je prepričati gospo Riverain, da se ne vara. Kakšno razočaranje čaka njenega očeta, ki je bil, dasi manj odkritosrčen kot mati, do nje vedno tako dober, in zakaj je moralo njeno tako čisto veselje prizadevati toliko gorja njima, ki jima je dolgovala svoje življenje? Res, da jih ni popolnoma zapustila, saj bo prebivala v istem mestu in vsak teden jih bo videla. Njena strastna požrtvovalnost nikakor ni neugodno vplivala na ljubezen, ki jo je gojila do svojcev. Saj ni bila zagrizena, ampak dekle, ki resno presoja življenje. Brezdomno se bodo žalostili, kadar zvedo, da je njena odločitev nepreklicna, in zlasti zato, ker si je izbrala tak nenačuden poklic. Življenje za preprosto ljudstvo je bilo zanje prav tako lahkomišelnost kot moda klobuka ali obleke; in če ni bila moda, je bila vsaj neprikladna norost. A kaj je bilo na tem resnično pohujšljivo? Domišljevali so si pač, da bo to mlado dekle, ko bo živelo samo v predmestju, izpostavljeno vsakovrstnemu sumničanju, obrekovanju in nasilju. Fani si ni mogla kaj, da ne bi zmajala za glavo: dekle, ki se loti takšne naloge, je moralo vse pretehtati, je pripravljeno na vse ter se zaveda svojega treznega poguma. Starši pa vedno menijo, da so njihovi otroci še majhni, slabi in nevedni.

A čim bolj se je voz blizal cilju, tem bolj je rasla na dnu duše bojazen, ki jo je poskušala zadušiti, neka tajna bojazen pred tem neznanim svetom, ki je šla vanj.

Končno je dospel avto v ulico de Charonne.

Naslanja se k oknu je motrila to neskončno, vzpenjajočo se ozko ulico, ki jo je prehodela prvokrat neko davno pomladno popoldne. To jutro pa se ji je odkrivala ta ulica, blatna in bleščeča se od dežja pod sivim nebom in v žalostnem decembrskem mrazu v vsej grdosti svojega vsakdanjega vrvenja. Vinotočev je kar mrgolelo. Zenske, razoglave in v pošvedranih čevljih, z mrežico v rokah, so

pred nakupovanjem hlastno zauživali kozarček žganja, druge pa so nosile težke svežnje, pod njihovo težo so se jim napenjačile žile na vratu. Možje so vlekli samotne vozičke, katerih jermenji so se jim globoko zažemali v hrbet. Rumen, natlačeno poln tramvajski voz je piskaje vozil dol po ulici. Tu pa tam se je pojavila na pločniku ženska, ki je klicala svojega otroka. Otroci ne odgovarjajo, ženska pa kriči in grozi. Otroci se ji približajo ali pa izstijo žaljivo; mati ga lopne, da začne bevkati. Tovarne in delavnice z visokimi, mračnimi zidovi so rezale vrsto starih porcelanastih hiš. Voz se je ustavil pred prečno ulico, obrobjeno z vegastimi, nizkimi in razvaljenimi hišami.

Oprezovanje je pristopila ženska iz tega okraja — njena bodoča postrežnica. Fani je plačala šoferju in postavila kovčeg na tla. Ker mož ni hotel pomagati, sta obe ženski zavlekli kovčeg v ozadje majhnega dvorišča, ki ga je lesen plot ločil od ozkega prehoda, v nekakšno mizarsko delavnico, kjer so tvorile lončena peč, tri klopi in velika hrastova miza vse pohištvo. Zraven sta bila še dva tlakovana prostora, prvi zelo majhen, tako rekoč le slabo razsvetljeni kotiček z majhnim okencem, ki je služil za kuhinjo, drugi svetlejši in nekaj večji, ki bi se dal izpremeniti v pisarno. Zgoraj je bila podstrešna soba z razgledom na ulico in prikladna za spalnico. Onstran ulice je stala razpadajoča hiša, imenovana "hiša zločincev", kamor so se stekali zvečer vse propalice tega okraja. Tukaj bo torej bivala Fani odslej v bližini pokopališča Pere-Lachaise in jetnišnice la Roguette; ni se ji posrečilo najti kaj boljšega. Brž je pregledala stanovanje. Zaman ji je mati prigovarjala, naj vzame nekaj udobnejšega pohištva s seboj. Fani je odklonila zato, da bi mogla prebiti res v pravi stanovanju preproste žene, in celo ugajalo ji je, da je bilo to bivališče skromnejše od drugih. V njeni sobici je stala železna postelja, omara iz borovine, toaletna mizica iz belega lesa, prevlečena z bleščečo svilno, in dva stola; v pisarni temno pobarvan pisalnik, trije stoli in budilka, v kuhinji nekaj posode z majhnim štedilnikom; to je bilo vse, kar je imela. Ni ji bilo dosti do tega, ali bo stano-

vala dobro ali slabo. Predvsem ji je bilo težko radi velike steklene delavnice, ki jo je bila namenila otrokom. Le-ta je bila gola, žalostna, mrzla in le slabo zgrajena; ali ne bo nevarno kuriti peči v njej? Toda kako naj tukaj zbira otroke? Ali se ne bodo morda dolgočasili? Tla niso bila niti tlakovana, ampak samo trdo iz ilovice stolčena. Postrežnica jo je povsod spremljala; bila je suha, velika ženska, vdova brez otrok, ki je stanovala pri svoji materi.

"Torej tukaj misli gospodična čuvati otroke?" jo je vprašala.

"Da," je odgovorila Fani.

"Lepo zabavo ste si pripravili gospodična; ne poznate še teh paglavcev. Seme za jetnišnico — to bi bil pravi izraz zanje!"

"Prav to hočem preprečiti, da bi prišli kdaj v jetnišnico," je živahno odvrnila.

"Ah, uboga gospodična, izgubili boste pri tem vso svojo potrpežljivost. Dolga leta jih že poslušam in opazujem... Ali človek poskusi kaj storiti zanje ali pač nič, vse je kot bi..."

"Bomo že videli!"

Umolknila je za trenotek, nato pa vprašala:

"Ali vedo v okraju, da danes pridem? Ali vedo, kaj me je privedlo sem? Vi ste z njimi o tem gotovo govorili. Kaj pravijo?"

"Pravijo... sicer pa različno govore... Poznam neko, ki je zadovoljna, poznam drugo, ki vam očita, da se bavite s stvarmi, ki vam niso nič mar; so še druge, ki si domišljujejo, da je to delo farjev. Slišali boste sami različna mnenja. Sicer pa, boljše rečeno, dozdaj o tem še

nič ne govore."

Skomizgnila je z rameni ter dodala:

"Gospodična, lahko se vsak čas vrnete domov, če ne bo šlo. Na vsak način vam bo doma boljše nego tu."

Fani je prevzela hipna malodušnost; ko je poslušala ženo, je nenadoma začutila osamljenost in slabost. Bojazen, ki jo je obšla že v vozu, jo je prevzela sedaj še silneje. Da, res je bila tu v predmestju, sredi preprostejšega ljudstva, kar si je sicer tako vroče želela, toda nič še ni bilo storjenega, nasprotno, vse je bilo treba še storiti. In kje naj začne? Kako, na primer, naj dopove ženam iz okraja o svojih načrtih? Ali naj gre osebno k njim, ali naj jim piše? In če bi jih obiskala na domu, ali jih ne bo njena tako preprosta obleka neugodno dirnila, češ, da je licemerkica; kajti prav kmalu bodo zvedele, iz kakšnih krogov prihaja.

Fani je obedovala v pisarni, na oglu mize.

Dež, ki je znova lil, je z enolično besnostjo udarjal po stekleni strehi delavnice. Delavci so napolnili ulico. Postrežnica Marija, ki je bila že domača, je jela izpraševati Fani: Bržkone je nesrečna ljubezen privedla gospodično do tega poklica? Ne! Tedaj se morda gospodična ni razumela s starši? Ko ji je dekle skušalo razložiti, jo je ženska gledala s hudomušnimi in nevernimi očmi. Po končanem obedu je Fani odprla kovčeg, razpostavila svoje stvari in pospravila perilo ter si s pometanjem in brisanjem skušala nampraviti bivališče čistejše in prijaznejše. Ta zaposlenost ji je

pregnala malodušnost.

Zvečer je velela Mariji, naj raznese v kakih trideset stanovanj lastnoročno napisano okrožnico, s katero je obvestila družine, da ji lahko že od naslednjega dne pošiljajo vsak dan od osmih do opoldne in od dveh do petih deklice od šestega do desetega leta. Kakšen uspeh bo dosegla? Zaupala je v božjo previdnost.

Večer se ji je zdel neskončno dolg. Ker se je Marija po večerji odpravila domov, je odšla Fani v svojo podstrešno sobo. Veter je besno pihal ter majal slabo zidovje. Na drugi strani ulice so gorele za šipami blede luči. Dva stražnika, pokrita z oglavnico, sta se hladnokrvno sprehajala po tlaku; poslušala je njune enakomerne korake. Včasih so zaškripala sobna vrata, ki so se radi zastarele ključavnice slabo zapirala. Leže in drhte je zamen skušala zaspati. Svetilko je pustila goreti, kajti bilo jo je strah, dasi se je tega sramovala. Nenadoma pa pretega glasen krik ozračje; planila je k oknu. Po ulici je bežal mož, mahaje z rokami, drugi so

ga zasledovali; hipoma počili strel in mož se zgrudi; stražnika začneta teči; nato pa je zavladala zopet strašna tišina.

Vstala je zelo zgodaj. Mlekar je postavil pred vrata kanglico mleka; na samovaru si je skuhalo zajtrk. Malo pred osmo uro je prišla Marija.

"Gospodična, gospodična šest mater čaka zunaj z otroki!"

"Ah, moj Bog," je vzkliknila.

Fani srečna. Zares je čakalo zunaj v prehodu z materami deset deklic s plavimi, rjavimi in rdečkastimi lasmi ter gologlave, črne predpasnike so imele čez obleke, obute so bile v velike čevlje, la- sje so jim bili mastni ali presu- hi, obrazi začudeni in celo mal- ce sovražni; tri ali štiri izmed njih so se jokale.

(Dalje prihodnjik)

29. okt.
1933

29. okt.
1934

MICHAEL VODOPIVEC

Mesec oktober zopet je prišel najžalostnejši v celem letu za nas; nam up in nade naše uničil, ki jih ne nadomesti čas.

Že leto dni Tebe zemlja krije, v gomili tihi mirno spiš; na Tvoj grob zlato solnce sije, med nami v duhu še živiš.

Žalujoča soproga in hčerka.

Zavarovalnino

proti
OGNJU, TATVINI, AV-
TOMOBILSKIM NESRE-
ČAM itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj
6401 Superior Ave.
Pokličite:

ENDicott 0718
HEnderson 1218

POD OSEBNIM VODSTVOM

BOŽIČNI IZLETI

v JUGOSLAVIJO

Iz New Yorka odplujeta priljubljena
ekspresna parnika

NEW YORK

13. DECEMBRA

Izborne železniške zveze od Hamburga

BRĚMEN

16. DECEMBRA

Ekspresni vlak Bremen v Bremerha-
ven zajamči udobno potovanje do Ljub-
ljane.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

1119 EUCLID AVENUE, CLEVELAND, OHIO

SVARILO

hišnim lastnikom in najemnikom v Clevelandu in
Cuyahoga okraju

Poskuša se s predložitvijo POSEBNIH DAVČNIH
NAKLAD volilec v torek, 6. novembra, ZVISATI
davke na domove, lote in druga posestva od \$40,000.-
000 do \$60,000,000 na leto.

Ali VI zmorete plačati \$20,000,000 VEČ prihodnje
leto v višjih davkih ali višjih najemninah?

Seveda, da ne! V resnici, ne zmorete plačati niti
SEDANJIH DAVČNIH NAKLAD. Radi tega so se
neplačani davki v Cuyahoga okraju večali zadnja par
leta po \$10,000,000 na leto.

Tisočero domov v Cuyahoga okraju je v nevarno-
sti zaplenitve radi neplačanih davkov. Tisočero na-
daljnih domov bo zaplenjenih, ČE NE BODO TE PO-
SEBNE DAVČNE NAKLADE PORAZENE.

Ne dovolite se zbegovati z grožnjami, da bo važna
javna postrežba ustavljena!

Komaj 13 dni po volitvah bo začela zborovati zako-
nodajna država Ohio v Columbusu, da naloži nove dav-
ke, da se preskrbi potrebne fondne.

Ne bodite prevarjeni, da volite za višje zemljiške
davke v okraju pa 6. novembra, ko itak stojite pred
novimi državnimi davki.

Volite proti vsem posebnim davčnim nakladam!

The Home Owners Protective League
CHARLEY GLENDENNING, predsednik
West Dover, P. O., Ohio
W. 108 — M.

HARRY HODGSON, tajnik
10223 Adelaide Ave.
Cleveland, O. Ev. 4510 R.

ŠE JE ČAS

Trgovci in obrtniki, še imate čas, da si
izberete lepe stenske koledarje, ka-
tere boste podarili za božične prazni-
ke vašim zvestim odjemalcem v znak
hvaležnosti za naklonjenost. Mali dar
v obliki koledarja ugodno vpliva na
odjemalce, ki raje trgujejo pri trgov-
cih, ki se jih od časa do časa nekoliko
spomnijo. Cene so zmerne.

ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Ave. HEnd. 5811